

גודל תועלת הקונטרס ערבך ערבא צריך

ובר מן דין, קשה להבין כל ענין הקפדה מוזרה זו לטלטל בעירוב מהטעם שלא להיות בכלל האינם מודים בעירוב, וכי בזמנינו ישנם כלל צדוקים, שבגללם נצטרך לעשות פעולות לאפוקי מהם, ומה לנו היום עם הצדוקים מתקופת המשנה.

ברם לאחר קצת התבוננות, מתעורר עוד פקפוק אחר. דהרי ה"טעות בדבר משנה" שהוכיח לנו בעל "ערבך ערבא צריך" נגד הרבנים דברוקלין, היא בעצם פירכא על כל המושג "אינם מודה בעירוב" המוזכר להלכה בש"ס, ובכל הראשונים והפוסקים שהזכירו דהצדוקים והבייתוסין אינם מודים בעירוב. (רמב"ם פ"ב מהל' עירובין הלכה ט"ז, ובהגהות מיימוניות שם אות פ"ב, וש"ע או"ח סי' שפ"ב). דהרי אם הצדוקים לא החזיקו כלל מאיסור הוצאה כפי שהוכיח הגאון המחבר, א"כ הי' צריך להגדיר את הצדוקים כמומרים שאינם מקיימים איסור הוצאה, ולא שאינם מודים בעירוב.

אלא על כרחך צ"ל, דלאו בכל המקומות טלטלו הצדוקים. וכאשר העלה גרה הלכה למעשה בעהמ"ח "ערבך ערבא צריך", בהפריסו פרסה לחלק בין עירובי חצירות ושיתופי מבואות ובין עירוב ב"עיר". דהנה המשנה הנ"ל איירי בטלטול מן "המבוי לחצר" שם הצדוקים הוציאו כליהם, אך ברחובות ה"עיר" לא הוציאו (עי' הוריות ד.ו), ואדרבא ברחובות זעקו על המטלטלים מחלליה מות יומת. דבעיה"ק ירושלים, אף שדלתותיה היו נעולות לא טלטלו בה הצדוקים, כי כל דיני "מחיצות", בין ע"י דלתות ובין ע"י צוה"פ, הם מתיקוני תז"ל שהוא התורה שבע"פ, וכדפרש"י (עירובין סא: ד"ה מעשה בצדוקי אחד) "צדוקי, ישראל הוא ונהפך למינות ואינו מודה בתורה שבעל-פה".

ועתה כמה טובה כפולה ומכופלת עשו למען חיזוק מצות עירוב ה"וועד לחיזוק הדת", בהוציאם לאור את הקונטרס "ערבך ערבא צריך", כי סוף סוף הצליחו עתה לגלות את פרצופם האמיתי, וכדנתברר שכל יסודו ומקור חילוקו הנ"ל של המחבר הנסתר "זד יהיר לץ שמו", אינו אלא מן הצדוקים. ובדברי זוהמא של סמא דחוויא של מינות ואפיקורסות אלו מסית ומדיח את שלומי אחב"י לבגוד בזקני וחכמי דורינו שליט"א, העידית שבעידית מן מורי ההוראות דקהילותינו הק', להשוותם כטועים בדבר משנה חלילה. ולא זו בלבד, אלא שה"תולעת ולא איש" מאנטווערפען יחד עם חבריו לאיש משחית, הני כלבין דחציפין המוציאים לאור, לא הסתפקו לפקפק ולערער רק על חכמי זמנינו, אלא שברוב חוצפתם מעיזים צדוקי-זמנינו להטיל מום בקדשים גם על חכמי הדורות הקודמים, עד ועד בכלל רבינו הגה"ק מוהרצ"א בעל בני יששכר זי"ע ועכ"ל. ואם כן, האם נשאר עוד איזה ספק, אם בימינו עדיין נשארו "צדוקים"? והאם לא נתחזק עתה פי כמה וכמה צורך ענין הטלטול מבדורות שלפנינו, שלא יהי בנו שום חשש שהננו ח"ו בכלל אלו "שאינם מודים בעירוב". "ונהפוך הוא" עלינו לשבחם על "חיזוק הדת" שנגרם על ידם, כי אין שמחה כהתרת הספיקות. **א ליסטיגן הייליגן שבת.**

שבורים ורצוצים אנו, בראותינו שרוב הרבנים שאנו הולכים אצלם לשאול שאלותינו בעניני איסור והיתר, קלה כבחמורה, טעו ב"דבר משנה" רחמנא ליצלן. ועתה מי יורה לנו כמה תעניות וסיגופים צריכים אנו לקבל על עצמינו, פן נכשלנו ע"י הוראתם באיסורי דאורייתא חמורים ח"ו, ובפרט באיסורי כרת השי"י, אוי לנו אם חטאנו, אוי מי ירפא לנו.

בושים ונכלמים אנו, לאחר שנוכחנו כמה טעויות טעו הרבנים שסמכנו עליהם, שאפילו לא ידעו החילוק הפשוט של גאון הגאונים ר' בערל אונגער המכונה הלברשטאם מאנטווערפען בקונטרסו החדש "ערבך ערבא צריך", המחלק בין שתופי מבואות ועירובי חצירות, אשר רק בהם יש מצוה לעשות עירוב, ובין "עיר" שאין שום מצוה לערבו.

והנה אמנם על טעות הראשונה הלזה, עדיין יש "לימוד זכות", כי סוף סוף גם הגאונים הקודמים קדושי ארץ רבנן של כל בני הגולה כמו הבית אפרים והחתם סופר זי"ע לא עלה על דעתם חילוקו זה של גאון הגאונים מאנטווערפען, כי בתשובותיהם מפורש להדיא שנהגו לעשות צוה"פ גם בעיר.

אבל מהטעות הנוראה השנית ממש נדהמנו ונחרדנו עד עומק נשמתינו, הוא ה"טעות בדבר משנה" שתפס בעל "ערבך ערבא צריך" את הרבנים, ובפרט אלו שהזכירו את ענין הטלטול כדי שלא להיות בכלל "אינו מודה בעירוב". כי מדברי הרבנים יש לדייק, שהצדוקים לא קיבלו רק תקנת שלמה המלך ובית דינו, ולכן לא טלטלו בעירוב, אבל עצם איסור הוצאה החזיקו. והרי משנה מפורשת גילה לנו הגאון מאנטווערפען (עירובין דף ס"א ע"ב) אמר ר"ג מעשה בצדוקי אחד שהי' דר עמנו במבוי בירושלים, ואמר לנו אבא וכו' מהרו ועשו צרכיכם במבוי עד שלא יוציא (הצדוקי) ויאסר עליכם, ועי' ברש"י (דף ס"ח ע"ב). הרי לנו מפורש שהצדוקים טלטלו בשבת, בהוציאם את כליהם מביתם לחצר לאחר שקידש היום.

ומודים אנו על האמת, שבתחילת העיון בקונטרס הנ"ל, נשתוממו מאד על בעל-המחבר במה שכתב שסיפר לו ת"ח אחד, מהמקורבים לכ"ק אדמו"ר מהר"י מפשעווארסק זי"ע, שפקפק אם נכונה הקבלה שהבני יששכר בעצמו טלטל כדי שלא להיות בכלל הצדוקים שאינם מודים בעירוב. דלכאורה מי פתי יאמין לפטפוטי פקפוקי בדותא כאלו, ועוד בשם ת"ח א' (!) מבלי הזכרת שמו, ובפרט בשם האדמו"ר מפשעווארסק. כי מיהו זה ואיזהו בדורינו, שישווה עצמו לפקפק על מסורת אבות של הגה"ק שר התורה ורשכבה"ג בעל מנחת אלעזר זי"ע, שקיבל קבלה זו מאבותיו הק' עד הבני יששכר זי"ע.

אך לאור תגלית המשנה המפורשת הנ"ל דהצדוקים עצמם טלטלו, כבר לא נותר שום מקום לפקפק, כי אין לך פירכא גדולה מזו. ופשוט שהצדק עם הגאון (הידוע גם מחיבורו "וואנכי תולעת ולא איש") שכל חכמי ישראל לפניו כקליפת השום, ובפרט לאחרונה ש"קמו מבלבלים חדשים".